Otázka: Soudnictví

Předmět: Právo, Veřejná správa

Přidal(a): Valeri

SOUSTAVA SOUDŮ V ČR

- Ústavní soud v Brně
- Nejvyšší správní soud v Brně
- Nejvyšší soud v Brně
    - Vrchní soud Praha
        - Krajské soudy pro Čechy
            - Okresní soudy pro Čechy
    - Vrchní soud Olomouc
        - Krajské soudy pro Moravu
            - Okresní soudy pro Moravu

Praha a Brno mají místo krajského soudu Městský soud, místo okresního soudu mají obvodní soudy

Soudy

- Ústavní soud
- Obecné
    - Trestní
    - Civilní (občanskoprávní)

- Správní

ZÁSADY SOUDNICTVÍ

- Zásada nezávislosti a nestrannosti soudců
  - soudce nesmí být podjatý

- Zásada sborového neboli senátního rozhodování
  - 1 soudce (samosoudce)
  - 3 soudci (senát) – 3 profesionálové nebo 1 soudce a 2 přísedící laici
  - Ústavní soud:
    - 3 soudci (senát)
    - 15 soudců (plén)

- Zásada zákonného soudu a soudce
  - tzn. Který soud bude problém řešit
  - příslušnost soudu:
    - místní
    - věcná
    - funkční

- Zásada efektivity a předvídatelnosti
  - efektivita = bez zbytečných průtahů
  - předvídatelnost = stanovené postupy
  - rozsudky se zdůvodňují

- Zásada projednávací
  - účastníci mají právo nosit důkazy

- Zásada vyšetřovací
  - soud má za povinnost zjistit stav věci

- Zásada dispoziční
  - soud je vázán žalobou

- Zásada oficiality
  - soud zahájí aktivně sám jednání (dědictví)

- Zásada rovnosti účastníků

SOUD

- nezávislý státní orgán vykonávající soudní moc
- rozhoduje o vině a trestu
- **jurisdikce** = výkon soudní moci, příslušnost soudu k projednání a rozhodování o určité věci
- **judikát** = obecně soudní rozhodnutí, rozhodnutí vyššího soudu
- **judikatura** = soudní praxe určitého soudu

ÚSTAVNÍ SOUD

- soudce musí být starší 40 let
- jmenováni na 10 let prezidentem ČR se souhlasem senátu Parlamentu
- 15 soudců
- má 1 soudce a 2 místopředsedy
- musí mít vysokoškolské právní vzdělání s praxí 10 let
- soudce skládá slib
- soudce má imunitu

Ústavní soud rozhoduje:

- o zrušení zákonů
- o zrušení dalších právních předpisů
- o souladu mezinárodních smluv
- o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu
- o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora
- rozhodnutí Ústavního soudu jsou konečná a nelze se odvolat

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD

- je jeden, sídlí v Brně
- kdo rozhoduje: senát
- co rozhoduje: o mimořádných opravných prostředcích (kasační stížnost) ve správním soudnictví

NEJVYŠŠÍ SOUD

- je jeden, sídlí v Brně
- kdo rozhoduje: Senát
- co rozhoduje: o mimořádných opravných prostředcích (dovolání) proti rozhodnutí krajských a vrchních soudů
- zaujímá stanoviska k rozhodovací činnosti soudů

VRCHNÍ SOUDY

- v České republice jsou dva vrchní soudy (Praha, Olomouc)
- kdo rozhoduje: senát
- co rozhodují: jako soudy II. stupně rozhodují o řádných opravných prostředcích (odvolání) proti rozhodnutí krajských soudů

KRAJSKÉ SOUDY

- v České republice je 7 krajských soudů; mohou mít i pobočky
- kdo rozhoduje:
    - samosoudce – u soudu I. stupně v případech stanovených zákony, např.: (spory ve věci směnek šeků, investičních nástrojů)
    - nebo senát (při odvolání)
- co rozhodují:
    - jako soudy II. stupně o řádných opravných prostředcích (odvolání) proti rozhodnutí

okresních soudů
- ve věcech správního soudnictví (specializované senáty) v případech stanovených zákonem
- v dalších zákonem stanovených případech (např. **insolvenční řízení**)

OKRESNÍ SOUDY

- v České republice je 74 okresních soudů
- kdo rozhoduje:
    - samosoudce
    - senát (v zákonem stanovených případech)
- co rozhodují:
    - jako soudy I. stupně všechny spory (pokud není uvedeno jinak), např. **exekuce**

ZAMĚSTNANCI SOUDŮ

SOUDCE

- osoba pověřená rozhodovat ve sporných záležitostech
- musí splňovat podmínky a zkoušky:
    - občan ČR
    - 30 let,
    - vzdělání
    - bezúhonnost
- předpoklady:
    - smysl pro spravedlnost
    - schopnost rychlého a správného rozsudku
    - schopnost přesně a správně formulovat
    - umění jednat s lidmi
- jmenován prezidentem na návrh ministra spravedlnosti na dobu neurčitou
- soudce = veřejný činitel

VYŠŠÍ SOUDNÍ ÚŘEDNÍK

- administrativní pracovník
- pracuje pro soudce
- někdy může rozhodovat (ve věcech dědictví, opatrovnictví a exekuce)
- bezúhonný a musí mít ukončené justiční vzdělání
- okresní a krajské soudy

JUSTIČNÍ ČEKATEL

- příprava na výkon soudce nebo státního zástupce
- musí být: občan ČR, bezúhonný a svéprávný a ukončené Magisterské právnické studium
- dělá vstupní test

ASISTENT SOUDCE

- praxe justičního čekatele
- forma asistenta soudce u Ústavního soudu, Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu

SOUDNÍ PŘÍSEDÍCÍ

- soudci z lidu
- podmínky: nejméně 30 let, způsobilý k právním úkonům, bezúhonný
- voleni zastupitelstvem obce nebo kraje na 4 roky

SOUDNÍ KOMISAŘ

- jiné označení pro notáře
- civilní soudní řízení

INSTITUCE SOUDNICTVÍ

Ministerstvo spravedlnosti

- ústřední orgán pro soudy a státní zastupitelství, i pro vězeňství a justiční stráž, mediaci a probaci
- vytváří právní předpisy pro soudce, advokáty a notáře (vyhlášky a nařízení)
- připravuje právní předpisy (zákony) pro občanské, obchodní a trestní právo

Justiční akademie

- sídlo v Olomouci
- vzdělávání soudců a státních zástupců
- zajištění zkoušek čekatelů

Institut pro kriminologii a sociální prevenci

- výzkumný ústav
- zkoumá zločinnost, sociální patologické jevy
- hledá metody prevence

Mezinárodní trestní soud v Haagu

- soudí zločiny proti lidskosti a válečné zločiny

Evropský soud pro lidská práva

- sídlo ve Štrasburku
- porušování občanských práv

Soudní dvůr Evropské unie

- sídlo v Lucemburku
- má základní úkoly: výklad práva, zrušení právních předpisů EU, urovnání sporů mezi jednotlivými státy EU a orgány EU, postihování orgánů EU
- členové: každý stát má jednoho soudce + 11 generálních advokátů
- soudci mají volební období 6 let + o 3 roky prodlouženo

- předseda má volební období na 3 roky

SOUKROMOPRÁVNÍ INSTITUCE

- poskytují služby, rady a právní pomoc
- řídí se právními předpisy

Advokát

- musí mít vzdělání, členem advokátní komory
- poskytuje právní pomoc a rady za úplatu
- ze zákona pojištěn
- zachovávat mlčenlivost, etika
- zastupuje klienty při jednání u soudu
- pracují samostatně nebo ve společnosti

Notář

- musí mít vzdělání, občan ČR, bezúhonnost, minimálně 30 let, justiční zkouška a 5 let praxe
- musí být členem notářské komory
- ověřuje pravost podpisů a listin, sepisuje listiny (závěti, zakladatelské smlouvy)
- uchovává listiny (závěti), řeší procesy typu dědictví
- přijímá do úschovy (závěti, peníze)

Soudní znalec

- odborník, který dělá odborné posudky v daném oboru
- jmenován ministrem spravedlnosti
- za úplatu
- posudky se předkládají u soudu
- komora soudních znalců

Soudní tlumočník

- pro cizince překladatel

- komora tlumočníků

Patentový zástupce

- osoba, která poskytuje pomoc při patentovém vlastnictví
- komora petentových zástupců

Arbitr

- rozhodce
- pokud se sporné strany domluví

Auditor

- ověřuje účetní závěrky tam, kde je to povinné
- odhalení ekonomických podvodů

Exekutor

- bezúhonný občan ČR
- vysokoškolské vzdělání, praxe
- provádí dražby movitého a nemovitého majetku
- za úplatu

Insolvenční správce

- osoba jmenovaná soudem
- zabraňuje úpadku

STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ A STÁTNÍ ZÁSTUPCI

- zákon o státním zastupitelství
- soustava státních úřadů, který jsou určeni k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu podle zákona
- základní úkoly:
    - zastupuje stát v roli obžaloby v trestních záležitostech
    - vykonává dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném trestním řízení

    - účast v hlavním líčení a zasedání soudu
    - vykonávat dozor nad dodržováním právních předpisů v určitých místech (v místě vazby, ve věznicích, v místě ochranné léčby, v místech ústavní výchovy), někdy se účastní správního a civilního soudnictví

- soustava:
    - Nejvyšší státní zastupitelství v Brně
        - 1 nejvyššího státního zástupce, 10 let, jmenován prezidentem se souhlasem vlády
    - dvě Vrchní státní zastupitelství v Praze a Olomouci
    - Krajská (městská) státní zastupitelství
    - Okresní (obvodní) státní zastupitelství

Státní zástupci

- ostatní na 7 let, jmenuje ministerstvo spravedlnosti
- věk nejméně 25 let
- právní čekatelé = osoby, kteří čekají na funkci státního zástupce
- asistenti, úředníci

Dohled:

- Vertikální = shora dolů (nadřízený na podřízeného – vrchní v Praze dohlíží na všechny krajské)
    - dohled nad postupem, můžou dávat pokyny v konkrétních věcech nebo i obecného charakteru = sjednocení postupů
- Horizontální = na jednom pracovišti (vedoucí pracoviště na své podřízené)
    - dohled nad postupem, můžou dávat pokyny v konkrétních věcech nebo i obecného charakteru = sjednocení postupů
- Dohled Nejvyššího státního zastupitelství = pokyn sjednotit postupy, vydává výkladová stanoviska (doporučení)
    - Nejvyšší státní zastupitelství muže nařídit kontrolu u skončených věcí

MEDIACE

- mimosoudní řešení sporů mezi obětí a pachatele za účastní třetí osoby – mediátora
- zákon o probační a mediační službě
- střediska v místě okresního soudu
- předpoklady mediátora:
    - znalost právních předpisů
    - komunikační a vyjednávací dovednosti

- co je smyslem mediace: aby se obě strany dohodly, mohou vyjádřit své pocity, potřeby a svoje očekávání
- zmírnit následky trestného činu pro oběť, pachatel aby si uvědomil zodpovědnost za své činy
- dohoda o urovnání konfliktu, náhrada škody = podklad pro rozhodnutí soudu
- kdo může kontaktovat mediátora:
    - oficiálně (ze strany soudce, státního zástupce, policie, obhájce, kurátora pro mládež nebo pro dospělé)
    - ze strany ostatních (oběť, pachatel, jejich příbuzní a ostatní osoby trestním činem dotčené)

PROBACE

- dohled neboli opatření, kterým soudce nebo státní zástupce ukládá probační službě povinnost po určitou dobu sledovat a kontrolovat chování pachatele, vedení ke změně chování či nápravě pachatele
- probíhá v místě bydliště nebo tam, kde se pachatel zdržuje
- kdy:
    - při podmíněném odsouzení
    - při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobodypři propuštění z ochranné léčby
    - při uložení trestu obecně prospěšných prací
    - při nahrazení vazby dohledem
    - při uložení výchovného trestu mladistvému nebo osobě mladší do 15 let

- co je principem: pravidelný kontakt s pachatelem ve středisku i doma
- vypracuje se probační plán dohledu = časový harmonogram, kdy setkání budou + podmínky dohledu

- povinnosti pachatele při dohledu:
    - dostavovat se na schůzky
    - umožnit vstup do obydlí
    - informovat o pobytu i zaměstnání a o zdrojích obživy

- jednou za půl roku zaměstnanec podává písemné zprávy soudci nebo státnímu zástupci